

Сыаната
3 харчы.

ХААЛЫЙТТАН ТАХСАРГА
Э П П И Э Т Т Э Э Х К Э М

П. Окопешников фотота.

Народнай депутаттар оройуоннаабы Советтарын иккис сессията

С А Н А Т Е Х Н О Л О Г И Я Н Ы К И Э Н Ё Н И К О Л О Х Т У О Х Х А

Райсовет исполкомун председателин бастагы солбуйааччы,
ОАПХ советын председателэ депутат А. А. ШАДРИН дакылаатттан

СССР алтыннытаары (1984 с.) Илгүмэ арытан онорбут мелиорациалааһын улуу кэмнээх соругун олоххо киллэрин. Ас-уот программатын толоруута сүрүн хайысханын буолар. Бу боппуруска партия оройуоннаабы комитеттэй V пленума (1984 с.) оройуон «совхозтарын, «Сельхозхимия» холбоһук, «Якутмелиоводстрой» мехучастоктун итинки соруктарын быһаарбыта.

Производством интенсификации сийилинэрин соругун быһаарыыга друкуулуу үлэсэбинтэн аххаастааһа үлэ сана нымаларын киллэрин сүбүгэ аһылык туруктаах бааһын тэрийин быһаарар суолталаах.

СССР обкома, республика Министрдарын Совета 1985 сылга мелиорациалааһын сирдэри көдүүстөөхтүк туһаныы, сүөһү аһылыгын бэлэмнээһини эбэттэн уонна хаачыстыбатын тупсарыы дьаһалларын түстэригэр уураахтары ыһынылар. Оройуон апардас общественнай сүбүгэ 42 тыһ. тонна бастагы сүөргөх окко, 11 тыһ. тонна сиилэска, 9700 тонна көмбикорига наадылар. Оччоруга эрэ биһир ынахтан 2000—2500 кг үүтү ыыр усуллубуһа тариллаахтөөх.

Сүөһү аһылыгын балансыгар бүрдүк уонна көмбикорун быһаарар орууллаахтар. Аспыт сылга итиннэхэ 1 мөл. 62 тыһ. солк. өрсүөтүлүмүтэ. Быһыл госу-дарствоттан 6890 тонна көмбикор уонна 6999 тыйахтарын тыйахтарын аарыстаахха, совхозтар сүөһү аһылыгар кырата 2500 тонна, барыта 4000 тонна бурагуу үүнүрүлэрэ наада. Уон биһирс пилетка аспыт түөрт сыллар-ыгар баара-суога 7200 тонна үүнүү хомуллубуутун аарыстаахха ити улахан сорук. Ол эрээри быһыл аһыны үксэ бэлэмнэммит бааһыналарга агротехниканы ба-лаачча туһууан ыһылынына. Ити-нон сылыс оту утары охсуууну кууһуруулаах, бүрдүгү сүөһүгэ та-бистэринини таһаарбатаахха, хо-мууру сүтүгэ суох ыһытаахха, ба-лаачча үрдүк үүнүүнү ыһыахха сөп. Туорахтаах культуралары сүөһү аһылыгар туһаныынан си-бээстөөн совхозтарга бытарытар уонна байытар установакалары таһытааһа наада.

АВМ бородууксуйатын оноруу быһаана быһыл 300 тоннага түөрдүлүннэ. Ол үрдүнэн «Чу-рапчы» совхозка АВМ агрегатын таһытаах улахан бытаары таһа-рылыына. Маны түрүтүтүөххэ.

Быһыл 10 тыһ. тонна сиилэ-ни бэлэмнээхтөөх эбэттэ. Ону дө-рөххөй аһылыгын бэлэмнээһини улаатыннырын кылаабытынан уонна үүксэ хаалыны туоратар туһугар 15 тыһ. тоннаан толо-рогго эбээстөөхтөөх ыһыны-быт. Аспыт сыллаахха сиилэска былаан толоруллубата. Ити сү-рүннөөн эвенотар уу куттары-тын ыһытаахтарынан, техника саахылланытынан эбэтэр техни-каны атын үлэлэргэ туһаныынан быһаарыллаллар. Карл Маркс аа-тынан совхоз ынахха 1-дүн, Эрилик Эристин аатынан совхоз 0,8 ара тонна сии-лэни бэлэмнээбиттэ. Оттон бу үлэ-гэ суолта биэрэн, агротехни-

каны кытаанахтык — тутууан «Мындараайы» совхоз биһирди-гектартан 397-тың центнер куо-массаны хомуйбута. Бу совхоз хо-лобурул итиннэни киллэрин тэ-ниттэххэ.

1985 сылга сир сапта зональ-най систематынан сүөһү аһылы-гар анаан иһыты 2700 гектарга таһылаа. Ол иһиттэн 120 гектарга төрдүтэр астаахтар, 100 гектарга элбөх сылаах, 2489 гектарга биһир сыллаах оттору иһыт кө-рүүлэр. Биһир сыллаахтарын эл-бөх белоктаах горох — эбис — рапе буднааһыгын ыһыахтаахтыт.

Биһир гектар уу куттарылар ба-һынааһын ортотунан 150-нуу центнери, ситигириллибэт бааһы-налартан 80-нуу центнери үүн-нөрөр сорук турар. Итинэн сиба-стөөн нүөлсүтүлэр сирдэргэ уу-ну ыстарыы болдьохторо кытаанах-тык тутуһуллаахтары наада.

Саха АССР Министрдарын Со-вета тэрээһин үлэ-гэ таһаарыллар элбөх итэвэстэр түмүктэригэр үтүө совхозтар от үлэтин хойу-таан садалымыларын сөмөлзөтө. Итинэн сибаастөөн райсовет ис-полкома, ОАПХ совета сүөһү аһы-лыгын советуопкалааһынга ба-лааччыны болдьохтор бүтэрин оттообуну эрдэ садалыыр дьа-һаллары ыларга сорук туруору-лар. Бас ыйын 25 күнүттэн хо-йутааһына суох сүөһү аһылыгын советуопкалааһынга мааскабай-дык таһылыахтаах.

Оройуон совхозтара быһыл 36200 тонна оту советуопка-лаахтаахтар. Ити иһигэр Карл Маркс — 3300, Субуруускай — 4700, Эрилик Эристин — 9000, «Чурапчы» — 6800, «Мындараа-йы» — 6300, «Мугудай» — 6100 тоннаны.

Быһырын 19 кээм мех-анизациялаах, 13 механизирован-най апардаах, 41 көлө, 34 илин эвенотара, 14 үлэ, сыйнааһа-лаарыдара үлэсэбиттэ. Оттоо-хун сүрүн үлэтин кээм механи-зациялаах эвенотар толорбуттара. Кинилэр биһир киннэхэ ортотунан 67-тың тонна оту бэлэмнээбит-тэ. «Мындараайы» совхоз от-тообут отун 59 бырыһыанын кээм механизациялаах эвенотар советуопкалаахтытара. Маны биһир тракторга 155 тонна от ба-лааччыныта. Кээм механизация-лаах эвенотар от хомуурутар бы-һаарар орууллаахтары. Субу-руускай аатынан совхоз опыта эбис кордөрөр.

Быһыл өккө 118 эвенот үлэ-лирө былааннаһына. Итиннэхэ сүрүн болгомото кээм механи-зациялаах эвенотарга бэриллэ. Кинилэргэ эри-дэхин үүнүүнү биэрэр оҕоһуулаах сирдэр сый-нарылыахтаахтар. Элбөх сыл-лаах от ыһылаах ходоһалартан пилетка аспыт сылларыгар 4678 тонна оту советуопкалаан бу көрүнүгэ таһылааһыт была-ны куоһаран иһэбит. Быһырын М. Д. Николаев эвенота 58 гек-тардаах элбөх сыллаах оттор иһылылыбыт сирдэриттэн гектарын ахыттан 27-тың центнери хо-муйбута. Бары механизированнай эвенотар көлөр сылларга 200—300 гектардаах от ыһылаах сирдэх буолууларын ситиһиэх-тээхтэ.

Республика биллиилээх меха-низатора Исakov ныматынан үлэсэһини от хаачыстыбатын үр-дэтингэ ураты суолталаах. Был-ырын Эрилик Эристин аатынан совхозтан Д. Лукин 5 киннээх эвенота ити ныманы туттан 341 тонна оту кэбиситтэ. Эвенот саас уу куттарыт алааһыттан гектар ахыттан ортотунан 14—15 цен-тер оту ыһыта. Бу ныма ити-нитини осөө киллэрини тутталаан наада.

Муһуулуубут оту тутта кинил-лэр буолаахха, от хаачыстыбата үрдүк буолар. Быһырын 13 №-дэх СКТУ үөрэнээччилэрэ уонна Кытаанахха С. Лазарев агрегата бу ныманы ситиһиһиһээхтэ тут-тубуттара. Бу ныма твэй-р-таар үлэлэри эбис кудумустар.

Механизированнай апардаах эвенотар күүстэрини быһырын оройуонна оттомут от 12,5 бы-рыһыана бэлэмнэммитэ. Кинилэр-гэ 185 кини, 43 трактор үлэсэ-битэ. 13 эвеноттан 9-хун Эрилик Эристин аатынан совхоз тэрий-битэ. Манык эвенотар элбөх ки-ннээх эрээри, оту бугуулаан ка-биһар буоланнар, онорон таһа-рыллары көлөнөн оттоочулары эрэ кытта тэг. Быһыл машинк эвенотары салгы арытар сөп.

От үлэтигэр улахан күүс кө-лөнөн оттообунга турар. Был-ырын совхозтар ходоһаларыгар 41 эвенот үлэсэбиттэ. Бу үлэ урунку Карл Маркс аатынан сов-хозка балаача үчүтэйдик тарил-битэ. Маны от 46 бырыһыанын 16 көлө эвенотара оттообуттара. Ол эрээри «Чурапчы» уонна Эри-лик Эристин аатынан совхозтар көлө күүһүн оттообуннара оро-йуон орто көрдөрүүттөн намы-һах буолбута. Ордук үчүтэй түмү-гү ситиспит оройуон биллиилээх отчута В. П. Седлашнев II са-лайар эвенота быһырын биһирди киннэхэ тиссэрэннэ 62 тонна оту советуопкалаахтытэ. Ити оройуон бары толоруута суох механизиро-ваннай эвенотарын көрдөрүүлэ-риттэн үрдүк. Апардас ити да-паны көлөнөн оттообуну салгыи кэргэтин барыстаарын көрдөрөр. Быһыл илин эвенотарын марш-рутарыттан үчүгөй ходоһаах оттуу көлө эвенотарыгар бэрил-лиһтээх. Маныаа иһай-р-хотөр дьонго үөрэнээччилэрэ эбис биэрэн үстүү охсордоох э-венотары тэрийиэххэ. Көлө эвен-отарыгар бугуулааһын тохтогон волюкшалаан субууттан быһаччы кэбисингэ кириэххэ. Итиннэ тэрийиэххэ биһирди эвенот 450—600 тонна оту оттуур кыага үөс-куога, от хаачыстыбата баһарды-үрдэтиллибэ. Итинэн сибаастөөн аты айлаһаһын уонна туһаныы соругу туруорулар. Быһыл со-вхозтар итиннэхэ таһылааһыт со-рудаһа аһары толордулар. Ошон көлө күүһүн таһа туһаныыга ох-сордоор үчүгөйдик өрөмүөннэ-һин, сапта көлөр техниканы сөп-төөхтүк туһаныы боппуробун быһаарыыга ураты суолта бэрил-лиһтээх.

Быһырын 34 эвенот илиннэн оттообут. Бу чулуу рабочайдар сүүйүрдэнэр эвенотара биһир ки-ннэхэ ортотунан 11 тонна оту советуопкалаахтытара. Кинилэр-тэн сорохторо ат күүһүн, техни-

каны туһамытара. Ордук Карл Маркс аатынан уонна «Чурапчы» совхозтар илиннэн оттуур эвенот-лара көлө ньуурдаах оҕоһулуубут ходоһаларга үлэсэбиттэ. Бу сыһа тэрээһин тохтоулуох-таах. Илиннэн оттообунга тех-ника сымдыбат, көлө кирибэт уулаах, дьулааах ходоһалара бэ-риллээхтээхтэр.

От хомуурутар үлэ төлөбүрө чуолкай буолуохтаах. Оскутун илин эвеноттар көлө, техника көмдөөр буолларына, үлэ төлө-бүрө оҕоһа сөп түбөһүннөрөн уларытааһахтаах. Итинэн от советуопкалытар хамнас фондун аһары өрсүөтүтээһин таһаарыл-лара тохтоулуохтаах. Оттообун тэрээһингэр аспыт сылларда-ры көтүтүүлэри учуоттуохха, хо-муу бастагы күһүрүттөн бары тэрийэр, көбүлүүр дьаһаллар күүсэ олохтоһуохтаахтар.

Быһырын Карл Маркс ааты-нан совхоз от үлэтин тэрээһини суох көрсүбүтэ. Бахсы отделе-ниета от ыйытар эрэ үлэни саба-лаабыта. Совхоз ыраах сиргэ та-һыттан оттообуну хойутаһыта. Манык итэвэстөр учуотталаа-ра наада.

От хаачыстыбатыгар күһүтэ болгомото эрийилэр. Кэбисиннээх от састабын анализтааһын сов-хозтар директордара сүрүнүөх-тээхтэр. Оттообун расценката ки-ни хаачыстыбатынан тутулук-таныахтаах. Оту куурадууга ак-тивнай вентилиацияны туһаныыга Карл Маркс аатынан уонна Субу-руускай аатынан совхозтар баар агрегаттары туруоруулаахтар. Бары оттуур эвенотар ардаахха кэмгэ үлэсэһингэ анал тарил-лээх буолуохтаахтар. Ардаахха кэмгэ үлэсэһин, туурааһа кэби-нингэ наадалаах матырыйаалла-ры эрдэттэн хаачыһылыахтаах.

Быһырын оту мээрэйдээһин-гэ сорох совхозтарга үүнүрэн көрдөрүүлэр таһаарыллыбытара. Ити уонсай үлэ-гэ-хамнасы, үлэ төлөбүрүгэр, сүөһүнү нүөрмалаах аһылыгынан сый таһаарыыга би-лэр марахаттары үөсөһтө. Ити-нан да сибаастөөн бары отделе-ниелар салаалара, сельскэй Со-веттар исполкомнара, народнай контуруол группалара от ыйа-һынын чуолкайлааһынга кон-трольнай мээрэйдээһинири ыһ-тыахтаахтар. Кэбисиннээх от куурутун тутууга уонна хаачы-стыбатыгар болгомото күүһүрдү-лүөхтээх.

Сир — государство баайа. Ки-ннэхэ сыһын биллигини көрдө-бүгэ эппиэттир тыһа туруору-луох туһаах. Бары сирдэр гекта-рынан, оҕоһулуубут үлэригэр эвеноткаларга туттарылаах-таахтар. Кинилэр ол иһин эппи-эттир, сир быһагы биһириттэн үрдэтэр үлэни кытар эбээһинэ-тээхтэр. Бу өттүнэн сүрүһээн механизациялаах эвенотар оттуур сирдэри барылларан турар. Был-ыт сир акт быһытынан тут-тарыы, ханнык үлэлэр ыһы-лаахтаахтары былааннааһын ыһылаахтаах.

Хас биһирди гектартан муһу-туур үрдүк үүнүүнү ыһыыга ту-һааһылыбыт 100 ударнай күн-нэргэ ыһылыбыт бөрөбэркэлэр Эрилик Эристин аатынан уонна

«Мындараайы» совхозтарга үлэ-ыраарынан ситэтэ суох ыһы-лыбын көрдөрдулар. Сельскэй Советтар ходоһаны ыраастааһын, бутайдари тутууну ситэтэ суох та-рийиллэр. Ходоһага хаары чигэ-тин, муус булгуһунахтары онго-руу үлэлэргэ киллэрини ыһыла-батылар. Ордук дьиксинилээх бытаары ардаахтар техниканы өрөмүөннээһингэ, таһыта та-һаарылыны. Биһирди агрегатта-рынан, тракторларынан хойуурул олохтомото. Ходоһа ууну ыс-тарыы, ханыны ситэтэ суох ыһылыны.

Аспыт сылларга совхозтар чу-гас ходоһалар отторун, бастаан туран, атыт фондатыгар утар-этилэр. Ити-быһыл түөртүл-лаахтаах. Биһирдиппэн дьонго совхоз сирин оттоотуну райсовет исполкомунан ыһылыбыт быһа-рылларга сөп түбөһүннөрөн сель-советтар исполкомнара, совхозтар директордара быһаарыахтаахтар.

От үлэтигэр общественность кыттыта сыллаа кэтинир. «Сельхозтехника» холбоһук, оро-йуоннаабы киһи балыһа, суут-силэстэй органнын коллек-тивтара уонна үөрэнээччилэр үлэ, сыйнааһа лааһырдара ордук тэ-рээһиннээхтик кытталлар. Совхоз-тар салаалара, сельсоветтар шефтоох тэрийтэлэргэ ордук, үө-рэнээччилэр үлэлиир, өлөрөр усу-луобуйаларын тупсарыыга, ла-арыдары өгөрүүгэ үлэни салгыи көтөтөр эбээһинэстээхтэр.

Дакылаатчыт итинтэн салгыи сир мелиорациалааһын соругу-рыгар, оттообунга обществен-ность көмөтүн тэрийиңгэ тох-туур. Бу үлэ сир бэрээдэктээ-һинтэн садалааһахтаах. Ошон да маны сүрүннээһин сельсоветтар исполкомырыттан быһаччы ту-түлүкээх. Совхозтарга мелио-рациалааһынга аналлаах эте-рөөттөр ситэ тариллэһиһтэр. Бу итэвэстэри туоратан сир таһаастааһын садалаахха. Олохтоох советтар испол-комнара пилетка бүтэйдик ыс-лаан соругурын уонна быһыл-дык уратыларын учуоттаан от-товор ходоһаны муһутуурдук ту-һаарга, үлэни кыһар нэһилинэг иһин барылтан сүөһү аһылыгын советуопкалааһынга туруорарга кытаанах контуруолу олохтоо-хтээхтэр. Бары общественной та-рияталар от ыйын I күнүттэн от үлэтигэр тэрээһиннээхтик кы-тыахтаахтар. Оттообуну төһө тэрээһиннээхтик кытарбытыттан уон биһирс пилетканы сити-һиһээхтик түмүктээһин, калар пилеткэ аһылаах тутулуктаах. Былааннаах сүөһүнү аһылы-нан толору хаачыһыы рабочай-лары кытта үлэни тупсарыттан, общественность күүһүн таһа ту-һаныттан быһаччы тутулуктаах. Итиннэхэ народнай депутаттар баһылыр-көһүлүүр оруолу мыйахтаахтар.

Дакылаатчыт түмүтэр пилетка түмүктөөһүннээх сыһын со-рутарын толоруута, общественнай сүөһүгэ дороххой уонна сүмэһи-нээх аһылыктары бэлэмнээһини совхозтар салаалара, сельсо-веттар исполкомнара ахтыһааһын тэрийиһтэрэ дэи эрэли бил-лэрдэ.

ТАБ. А. А. ШАДРИН ДАКЫЛААТЫН ДЬҮҮЛЛЭНИИ

—Ходунаны түүсэрына үлэлэ-
ригэр 1990 сылга днэри камта
кэскиллэх быдалыны олохунуу
бут. Оскотун од барыта санаа хо-
гу олэххэ киллэрициннэрына,
оттообун 45—47 бырылман үр-
дэуналилэ, — днэтэ дакылааты
дүүллээннэ бастакынан тыл эл-
пин «Мындабайы» совхоз ди-
ректора депутат В. П. Чичигина-
рова. — Аасныг сыллаахха совхоз
2547 гектардаах ходунага мине-
ральнай уорурдууну киллэрбитэ
үчүгэй түмүктэри биэрбитэ: гек-
тар адыттан 20-лии центнерга
тнпйэ үүнүү ылылтыбыта. Били-
гин 900-чакэ гектар ходуна сыра
түүсэрыллан олохулунна, 200-
чакэ гектарга элбэх сыллаах от
ыбылланна.

Быйыл «Мындарайым» совхоз-ка от хөмүүругар 229 рабсчайы түмэр 21 звено үлэниңе. Ааспыт сезонга майна Исаков ыһыатын, оту кинилээзини күрдүк үлэ бастыг ыһыалара туһанылы-батахтара. Ол быйыл учуотта-ныан наада.

Отгуур звиенлар чөлчү аб-
насталистибалаэх, хардарыга
ыгырсан куоталаһан үлэлзэһин-
нара, кичиллэри үлэвэ көүдзэһин
усуудобуйаларын кичалзэхтик
ырытан өгөрүү үлэ өгөрүмтүгөтүн
үрдэтинге сүрүн төһүүлэриңн
буолаллар. Бу туһунан «Чуран-
чы» совхоз профкомун председа-
тала депутат Н. В. Макарова этте.
Оттоһун ааспыт сезонугар сов-
хозка 26 звиен үлэлзэбититтэн
былааншарын 21-дэрэ гөдөрбүт-
тара. Сорудахха көрүлүбүт от

60,3 барымданын коллективнай
бадараат пыыматын улаабыт
энохар биэрбиттэрэ.

—Биймь аасныг сэл итэрвэ-
тэрийн үүсгэлтэн илгийнн оттуур
звенонар ахсааннарын занш
арийгтаймашуу,— дигтэ арнаатар.
—Од онцугар коло звенонарын
элбэтнэхинт. Кинилэртэ анхал 48
сонхрөс айлаһанина. 10 звено
коллективнай бэдэрээт ныматы-
нап үаллнэхтөрө, 2 престигар
звено түрүоруулаува. Икис итэ-
длийнн сорохторго толоруулар
кмава суох, салгыгта айланар
былааннары гириардин бүхбүта.
Холобур, моой оттуучуларга
1930 тонна сорудах тивэрдинли-
битэ балар-суова 737 тошинан
толоруулубүта. Биймь яаны эмнэ
үүсүоттуохнут.

Хөмүүр тэтгэмийн уонна дараа-
һынган кэлмн механизациялаах
уонна механизироваһнай асар-
даах зөөндөр быһаарыахтара.
Онон бу коллективтар үлээрин
огорумтуутун үрдүгүнэ ураты
болгоһто үзүрүлүүхтөөх. Ол эрээ-
ри совхозтарга өтөөһүнүгэ туһа-
ниллар техниканы өрөмүснээ-
һин снөрө суох быһаарынык ы-
тыгыллар. Карл Маркс аатынан сов-
хозка өрөмүөн үлээгэр быыр да-
ккын түрүөрүллэ илгн. «Мугу-
дай» совхозка балһымаһына эмнэ
бөрдө суох. Технической хаачы-
һымаһан быһаччы дэрэжистимма-
таах «Сельхозтехника» холбоһук
бу эппиэттээх хампаһниһада ба-
лаһа хайдары? Бу туһунаа хол-
боһук ыһаллыһнай инженерэ
Ф. А. Тимофеев маннык өтөө:

— Сохкозтар рабснэй ылаан
карын бнннхэ тнфэрэ мнхторн
нн ханна тохо эвенону халчч
нххэ таахмтын чнпчу бнлбннн
Хосгооро, Хайахсыкка уонн
Мутудайга автомашннаахх
ладчнтарты, Сыланта, Одуулуун
нн уонна Болотогоо сырачч
агрегаттары туруртнхнх. Снбн
руускай аатынан сохкозга ннжэ
пер-технолог бастааынан
снхмарылынна, оройуон Урау
ннн барыта 12 наладчнх баста
балайгай улааннра. Быылыгы нн
ннгалдыаннн сохкозтарга олун
наадылаах чнчч таастара аалы
тыннннар, балаакка суох.

Техника саахалта суох, үлүх кэбээтээхтинэ улааһынньыттар улахан эппиэтинийин сөхөөтэ, техникескэй сулууспалара сүтэллэр. Киинэлэр тэрээһини техникескэй дьаһаллара ситэтэ суобуруттан, ырдарыттан намыһарыттан, техниккара ситэ туһанылыыбат, техниккада харыстабыла суох сыһыан чаччыллара суох буолбатахтар. Холбоор, Субуруускай аатынньы сөхөөккө иһин сыдлааһыттан 14 устуука трактор охсорго бэриэлибитэ. Билигин балансаада эмпириичэ эрэ единица баарын курдук көрдөрүллэр. Сабэс санаа, техниканы уст-туорт ситэ иһитэ тобо суурулар, саадалаһыт буоллахха, гымчир да тулуйбата биллэр.

Одьулуун сельский Советын исполкомун председателе Г. С. Колесов кэлииллэх обществонно суох аһылытын баламвэрэһини, аһылыт социалистическай эбэ-бэстэлибэтин билиһиннэрэр. Олуктуккара быһаа обществонно

ность куурунан 550 тонна, аас-
ныт сымлаадытаарар 135
тоннаһан элбэх, оту софотуонна-
лыахтара, 30 тонна дулбаны бө-
лөмнөхтөрө; Маньлаха үс эвекө
туруорулуора, 122 киһи, ээ
иһигар 52 пенсөөлөр, хoduһара
бастайааннай үлэһиэхтөрө. Нэһи-
лэх иһинсэра госудиретвеннай
үчрөждөннелар үлэһиттарин куус-
торинан 120 гектардаах курааһы
сирдэрсэ сиигирдин үлэһэрэ ыы-
тыллыахтара, оттоонунна туттул-
лар тэббириннэри оноруу тарна-
лыа.

СРСР Государственный биранинэтин лауреата, «Мугудай» совхоз сымлыгыта депутат М. С. Толстоухов оройуонга оттоонун бастыг технологиятын дьыг-чахчы баһылаабыт ээсполар суохтарыг арытканнаа. Араатар интинэ салгы болгоотуу ходоуна, бааһына сирдэрин бүтүйдээһинэ туһайда.

Эрийнх Эрмистийн аагийнхон сов-
хон Холбоотомон отделенийн
механизатор депутат А. К. Со-
ронзон Псаков агрегатын уларьтан
огторуу түүмүр синктейн оту ка-
бинетарга вабыгастаах буюлбутун
туһунан хэсэсээ. Холбоотом ма-
һынан оттулар котельнайдар
аһары элэхтэрихөл техника күү-
һа үксэ оттух маһы түвийнх
туһуанһалар. Сыйаһа тһае чорунан
оттуута кинрэр пһадылаах, дһае
һини иһитһин салһыл.

Сагалжавары турар эппиэртээх хампаанньара үлэ өгөрүтүүстүн үрдэтин, собестонмөһүн намта-тыа төрөөһүн дьаһаллартан ула-хан тутулуутаах. Пентер от ба-

Ийнэ түрар сызанын намтатын-
га, бастатан туран, илингэн үз-
лиир эвенелары арайбатыхха.
Ааспиг сезонига Субуруускай аа-
тынан совхоз механизациццалах
эвенелар кинилариттан илти
эвенеларын туруорбута улаха
пөдүүстээра көстүбүтэ. Мана
бийыи сир ахсын олохтуохха.
Сале суол алдынар кэмнэр прес-
тэминг оту тэйэр биллар төпчө-
түлээх. Онон совхозтар ахсын
оту кииппэлээнин ымыатынан
үзэлиир эвенелары туруортуохха.
Үлэ бүтэһиктээх түмүгэр ордуу
үрдүк иштэрнөстээх коллективнай
бөдөрөөтинин үзэлиир эвенелары
мунуутуурдук элбэтэххэ. Оттоо-
һун бастаме күннэриттан үлэ ре-
жимин тутуһууга, ардахтаах
күннэргэ үлэ ымыатын уларыта
тутууга болзонтоһу ууруохха.
От хаачысыбатын көрүүтэ, кэ-
мэйдээһинигэ, күрөһү-хаһааны
кычыйан өнгөрүүтэ ардабили күү-
бүрдүөххэ. Быстахтык ылаахха,
итилэр учуоттаммаккалар бил-
ларыын оттооһун сезоннаада сору-
дарын 100 бырыһыан төлөрбүт
Субуруускай аатынан совхоз
кинн отделениета бийыл сале
отунаа быстаран улахан кычыт-
тарыыга киирэ сырытта. Үлэ сн-
тибинитин хөдүһа үлэбитэрини
аһынан-үөлүнэн хаачыйыы,
политическай-массабай үлэни
тинигин быспакка ыһыты эмиэ
быһаарар оруоллаах.

Сессия кыттылаахтара сүрүн-
изем итинник түмүктөргө калды-
лар.

Сессияра ССКН райкомун ик-
кис секретара депутат И. Н. Ам-
мосов талытты.

Дүүдэллэлибит бөхнууоска
тууааннаах бйгаарыг мэлэлэна

«ВЕГА-1» ЧОЛБОНУ ЧИНЧИЙЭР

«Венера—Галлей кометата» дутаагы бырайыгк дьолуннаах толорулунна. 1985 сый бэс ыйы нүгэр Чолбон атмосфератын хамс уонна кини метеорологическай трдарын үөртүгүн адыас сана н дисперимент сабаланна.

Алтай устата кетүүтүгэр 50
йуон кэригэ километры айаннаа.
1-я станция Чолбон планета чу-
ттийдэ. Бэс ыйын 9 күнүгэр стан-
түһэриллэр аппарат арабыста, к-
ыйын 11 күнүгэр атмосферада н-
гэр олоордулар аппаратча уон-
статнай зондка арабыста.

Арахсыбытын нэннитэн тас х
лийнэн тэлоруллубут аэростатн

атмосферага 54 километрдаах урдунк
кото сылдыр. Зонда радионеплоно
итизнэ Чолбн атмосфератын параметр-
дарын иттизнэ былытын эргатын мэр-
райдиир энэллээх научнай аппаратура
спорууллубуттара.

Олордулар аппарат Русални намтал
оройуонугар сымнаастын олоддо, Чол-
бон ньуудугар научнай чинчийиилэр
комплектара талорулуна.

Түхэрилээр аппарат арахсыбытын нэмнэгтэн, «ВЕГА-1» автоматический станция Чолбон планета нүүруутан 39 тыһынчыг километры тэйдэ уонка Галлей кометатыгар кетүүтүн салгыыр.

(CCTA)

○ Арыгылааныны утары—сорунуулаахтык! ○

САЛГЫ БЭРЭЭДЭКТИЭХХЭ

Сототутаарыта ССНН КК «Арыгылааһыны уонна алкогелизмэ туораттар дьаһаллар тустарынан», ССРС Министрдарыны Советын «Арыгылааһыны уонна алкогелизмэ туораттар, самогону төрдүттөн эһэр дьаһаллар тустарынан» уураахтарын, ССРС Верховнай Советын Президиумун «Арыгылааһыны утары охсуууну күүһүрдүү туһунан» Ыйаардын өлөххө киллэрин туһунан боппуурсай совет исполнотугар көрдүлүбүтэ.

Арыгын атылганын бэрээдэглэл сэлтэн малчдын аргаар үзэлнэр бичиглэлэр удартылына. Чуолсан, оройуон киинигэр бэлдүүнүккэ, сараада уонна бэстүүккэ күнүс 3 чаастаа киһи 7 чаастаа диэри атылганын олуктала.

Билиги арыгылаанын утары охсунар оперативнай болохпур арыгы маанын-ытар бес айын 3 (бөтөнчө) уенна 5 (сарада) күннөрүтөр сыртыта. Бу күннөргө, теңе да маанын уусти чаага кыд-гатыллыгытын ийин, дьон алыхтык төвүрүспата уочарат үскөбөтө. Атым-лаанын сажас киинискети-ян сага алыхтоомурт ли-мит бынытынан олус ку-дукхайдык, түргөнни ба-ран нөтө. Ол эрээри сага балаанынаны сорох үлө коллективтара дьонго үчү-гөйдик өйдөпөтөхтөрө, ки-

ниньскэе арыгы ыйдаары лимитин урукку нуорманы суруйа олооролорго көһүнүө. Холобур, райпотребобщество салаататынан Н. Н. Софронова икки киһи киллэриллибит сакааһын кинишпэтигэр кулуун тутарга, муус устарга уонна мым ыйытар 10-нуу бытымылки водканы атыылаһарга көнүл бөриллибит. Оттон бэс ыйытар сага нуорма быһымытынан икки киһиэхэ 4 водка бэриллэхтээгин оннугар 8 бытымылка су-

Дьон арыгыны адыас да
хокумуона суох атылаһа
уерэминнэторо өтө көстөр.
Рейдэ ыһтылаһыыт күнү-
нүгэр элбэх атылаһаал-
чылар сакаас киниксэтэ
суох буоланнар илин ту-
туура суох тоһунулар.
Ити үкөр 30-гар дээрн
саастаах эдэр ыччаттар.

туоратар дыһаллары сит-
хото дүүллэһэ, үөрөтө
уонна олоххо киллэрингэ
сорунуулаахтык туруна
инитэрин көрдөрөр. Ары-
гы киһи доруобуутатгар,
кэлэр көлүөнөбө өгөрөр
содуларып, олоххо
дыһахха таһаарар охсуу-
ларып туоратыгы түһу-
ламмыт уураахтарын олох-
хо киллэрингэ итирдөр
утахтары атымылааныны
бөрөөдөктөөһинигэ үлэ өс-
сө көпөтүлүбүт илээ.

С. Смирникова,
оперативная белех чин-
дөөрүн кудук: «Толоруд-
лиэн».

«Мандарашлы» совхоз
Солоньейтары отделение-
тыгар үлэ ветераннарын
көмүлгөһүннэринан хаһа-
ныстыбынай ныманан
тутуу квантук ытыл-
лар. «Бөчүт Знага» ор-
дonnaах коммунист Н. Г.
бөх с

миңләстәгәх
ийылх сәс
ныгысытәх
и тутта. Бу
и М. Н.
И. Фелерев.

Снимок: бригаде коллектива, Хапастан баттасы—И. Г. Собакин.

лаанын сажнаас киинискэти-
нин саҥа өлөхтөмүт ди-
мит быһыытынан олус ку-
дукхайдык, түртөнөн ба-
ран истэ. Ол эрэри саҥа
балаһыанныаны сорох үлэ
коллективтара дьонго үчү-
гэйдик өйдөптөхтөрө, ки-

С. Смирникова, оперативнай бөлөх чилиэнэ.

